

vôbec, čo umožňuje na vyššom stupni návrat k otázkam strany, jej programu a činnosti (str. 62). Formulujú sa v ňom aj podnetné myšlienky k vzájomnému vzťahu historického materializmu a vedeckého komunizmu. Tieto otázky sú tak isto živými u nás, pričom neslobodno podceňovať nebezpečenstvo abstraktného, scholastického spôsobu diskusií o týchto otázkach, najmä pokiaľ ide o vymedzenie predmetu historického materializmu i vedeckého komunizmu.

Cenné podnety a skúsenosti obsahujú jednotlivé špecializované state zborníka, zodpovedajúce jednotlivým pracovným sekciam porady, a to sekcii filozofie, politickej ekonómie a histórie. Úvodné slová ss. Pospelova, Plotnikova a Fedosejeva v jednotlivých častiach zborníka, dávajúce obraz rokovania príslušných sekcií, ukazujú na základné problémy teoretickej i pedagogickej práce v týchto troch relatívne samostatných oblastiach marxizmu-leninizmu, kde sa ukazuje nutnosť oveľa hlbšieho teoretického prístupu, správnej metodiky a pod. Výsledky literárnej produkcie hovoria o zásadne správnej orientácii celého spoločensko-vedného frontu na riešenie tých otázok, ktoré stoja skutočne v popredí. Odporúčania príslušných sekcií hovoria o bezprostredných i vzdialenejších cieľoch jednotlivých spoločenskovedných oblastí, ktoré sú spoločné marxizmu-leninizmu ako celku. Medzi odporúčaniami filozofickej sekcie je osobitne zvýraznený moment komplexnosti pôsobenia všetkých disciplín marxizmu-leninizmu na splnenie základných výchovných cieľov. Navrhuje sa príslušné poradie výučby marxizmu-leninizmu (v podstate

prijaté i na porade čs. akademických funkcionárov a vedúcich katedier marxizmu leninizmu r. 1962), s príslušnými dôsledkami i pre rozpracovanie problematiky vedeckého komunizmu (zdôvodnenie nutnosti zavedenia vedeckého komunizmu na základe návrhu ÚV KSSS s konkrétnym návrhom štruktúry kurzu pozri stať s. Stepanjana *O predmete kursa „Osnovy naukogo komunizma“*, *Voprosy filosofii*, č. 6, 1962).

Komplexnosť v prístupe k otázkam pre-rokúvaným na konferencii sa osobitne prejavila i v návrhoch a opatreniach organizačno-technického charakteru, ako aj v opatreniach na zlepšenie stranického a štátneho riadenia. Cenné sú osobitné príspevky, ktoré meritorne hovoria k problémom, ktoré musia stáť v popredí teoretickej činnosti, ako otázky metódy a metodiky vedeckých výskumov, koordinácie vedekovýskumnej práce, dialektiky rozvoja komunistickej spoločnosti, otázky leninského filozofického dedičstva a pod.

Vzhľadom na vydaný zborník z obdobnej konferencie spoločenskovedných pracovníkov v rámci predsudzovej diskusie u nás* bolo by užitočné vydať aspoň základné materiály z konferencie, ktorej priebeh i závery ukazujú na historické miesto XX. a XXII. sjazdu KSSS v dlhodobom úsilí o jednotu teórie a praxe a o nevyhnutný predstih spoločenských vied vo vzťahu k spoločenskej praxi.

O. Mošner

* *Další rozvoj socialismu a úkoly spoločenských vied*, NPL, 1963, 450, Kčs 14,50.

PRIPOMIENKY G. THOMSONA K UČEBNÍCI ZÁKLADY MARXIZMU-LENINIZMU

Prof. George Thomson, známy marxistický historik filozofie a klasický filológ, autor viacerých priekopníckych prác z dejín gréckej filozofie, v článku *Staro-*

veká filozofia a triedny boj (*Marxism Today*, február 1963, str. 54), komentuje hodnotenie D. P. Chattopadhyayovho diela z dejín indickej filozofie Lokayra (1959).

Autorom tohto hodnotenia bol N. P. Anikeev z Akadémie SSSR a vyšlo v tom istom časopise z decembra 1962. Okrem pripomienok k Anikeevovi dotýka sa prof. Thomson niektorých otázok základne a nadstavby v starovekej spoločnosti a zdôrazňuje tesnú spojitosť ideológie a praxe sociálneho života. V starých mytologických ideológiách si podľa neho netreba všímať len to falošné v nich, ale aj to pravdivé, lebo historická determinovanosť sa nevzťahuje len na pôvod ideológie, ale na celkový jej vývin.

Ďalej má prof. Thomson kritické výhrady proti niektorým formuláciám v *Základoch marxizmu-leninizmu* (anglické vydanie 1961) a vytyka im nepresnosť a nesprávnosť v interpretovaní historických faktov.

Tvrdenie, že grécki materialisti boli v staroveku vysoko vážení pre oslobodenie človeka od strachu pred bohmi atď. opravuje v tom zmysle, že títo filozofi boli uctievaní svojimi žiakmi, ale nikým iným.

Namieta proti tomu, že materialisti sú tu pochopení ako predstavitelia antickej vedy, čo nie je pravda, lebo boli predstaviteľmi prírodnej filozofie. Predstaviteľom a priekopníkom vedy bol Hippokrates.

Výrok, že slávnú alexandrijskú knižnicu spálili kresťanskí mnísi a že pápež Gregor I. spálil mnohé materialistické diela opravuje a dopĺňa tým, že nie je isté či knižnica zhorela pri útoku na chrám Serapis, ktorý sotva bol nejakým vedeckým ústavom. Pripomína, že niektorí vedúci cirkevní činitelia, napríklad Photius a Kretas boli ochráncami klasickej vedy.

Nesúhlasí s poňatím prvotného kresťanstva v *Základoch* a dovoľáva sa Engelsa, ktorý chápal kresťanstvo v sociálnom kontexte a nie ako izolovanú sústavu ideológie. Záverom pripomína, že viaceré omyly a nepresnosti by sa boli odstránili, keby sovietski autori venovali viac pozornosti dielam zahraničných marxistov.

J. K.